

KAIP PASIRUOŠTI KRAUJO TYRIMAMS

Prieš atliekant kraujo tyrimus rekomenduojama:

- nevalgyti 8-12 val. (atliekant bendrą kraujo tyrimą – 3 val.), gerti tik vandenį;
- prieš atliekant gliukozės, cholesterolio ir jo frakcijų, triacilglicerolių tyrimus, nevalgyti 8-12 val;
- nebadauti ilgiau nei 24 val.;
- vengti psichologinio streso;
- vengti fizinio krūvio (nesportuoti),;
- diagnostines procedūras (radiologinius tyrimus, veloergometrinius, funkcinis kvėpavimo tyrimus) atlikti po kraujo ėmimo procedūros (įvairios procedūros įtakoja tyrimų rezultatus),
- jeigu įmanoma, nevartoti medikamentų, arba apie tai įspėti savo gydytoją ar laboratorijos specialistą,
- 2 valandas iki tyrimo nerūkyti.

KAIP SURINKTI ŠLAPIMO ĖMINĮ

Mažiems vaikams šlapimo ėminį gali padėti surinkti juos prižiūrintys suaugusieji. Vyresni vaikai (jiems paaiškinus) šlapimo ėminį gali surinkti patys. Vaikams ši procedūra gali kelti nepatogumų ar būti nemaloni, nes tai yra susiję su jų privatumu, todėl patartina elgtis delikačiai.

- tyrimui geriausiai tinka rytinis šlapimas. Prieš surenkant šlapimą, būtina apsiplauti švariu vandeniu išorinius lytinius organus (nenaudoti muilo ir kt. ploviklių);
- menstruacijų metu ir 2-3 dienas po jų šlapimo tyrimo atlikti nerekomenduojama arba naudoti tamponus apsisaugojimui nuo kraujo patekimo į šlapimą;
- tyrimui pristatyti surinktą šlapimo indelyje „vidurinę porciją“, t.y. pirmąją čiurkšlę nuleisti į tualetą, vidurinę - į indelį (20-50 ml) ir baigti šlapintis į tualetą. Indelį nusipirkti vaistinėje;
- indelį sandariai uždaryti, užrašyti vardą, pavardę ir kaip galima greičiau pristatyti tyrėjams;
- naujagimių ir kūdikių šlapimas renkamas naudojant specialius maišelius (minimalus šlapimo kiekis tyrimui - 10 ml). Surinkimo maišelis turėtų būti laikomas pritvirtintas ne ilgiau kaip valandą, nes vėliau labai padidėja ėminio užteršimo tikimybė.

Nerekomenduojama rinkti šlapimo laboratoriniams tyrimams atlikti, jeigu:

- per 24 val. buvo patirtas sunkus fizinis krūvis;
- per 24 val. prieš ėminio surinkimą buvo atlikta procedūra su rentgenokontrastinėmis medžiagomis arba atlikta fluoresceino tirpalo injekcija.

KAIP SURINKTI ŠLAPIMĄ MIKROBIOLOGINIAM TYRIMUI (PASĖLIUI)

Geriausias būdas surinkti šlapimą mikrobiologiniam pasėliui yra suprapubinė punkcija ir šlapimo pūslės kateterizavimas, tačiau tai galima atlikti tik gydymo įstaigoje. Vyresniems vaikams, galintiems kontroliuoti šlapinimąsi, tinkamas „vidurinės srovės“ šlapimas. Naujagimiams ir kūdikiams tiktų šlapimas, „pagaunant“ vidurinę šlapimo srovę į šlapimo indelį.

- pageidautina prieš renkant šlapimą, nesišlapinti 4 – 6 val. ir mažiausiai 48 val. nevartoti antimikrobinų preparatų;
- tyrimui geriausiai tinka rytinis šlapimas. Prieš surenkant šlapimą būtina gerai apsiplauti išorinius lytinius organus švariu vandeniu, nenaudojant muilo ir kt. ploviklių;

- į šlapimo indelį surinkti šlapimo „vidurinę porciją“, t. y. pirmąją čiurkšlę nuleisti į tualetą, vidurinę - į indelį (20-30 ml) ir baigti šlapintis į tualetą. Indelis būtinai turi būti sterilus - celofaninėje pakuotėje (nusipirkti vaistinėje);

KAIP SURINKTI PAROS ŠLAPIMĄ

Paros šlapimas renkamas norint žinoti tikslų tiriamosios medžiagos kiekį, išsiskyrusį su šlapimu per fiksuotą laiko tarpą (paprastai per 24 valandas). Menstruacijų metu šios procedūros atlikti nerekomenduojama.

Jei renkant paros šlapimą reikalingi konservantai, laboratorijos specialistai juos duos ir patars kaip naudoti. Dėl konservanto kreiptis į Mokamų laboratorinių tyrimų kabinetą arba laboratoriją (tel. 52720576)

- geriausia šlapimą pradėti rinkti ryte, nes procedūra užtrunka 24 val.;
- nusišlapinama, kad šlapimo pūslė liktų tuščia (šis šlapimas nerenkamas);
- pradėjus rinkimo procedūrą, ant surinkimo indo užrašoma data ir tikslus laikas, įpilamas konservantas. SVARBU: į indą su konservantu tiesiai šlapintis negalima;
- šlapinimuisi turi būti paskirtas kitas indas ar vaikiškas tualetinis puodukas. Kiekvieną šlapimo porciją reikia atsargiai perpilti į šlapimo rinkimo indą;
- tiksliai po 24 valandų procedūra baigiama. Identifikuotas ėminys pristatomas tyrėjams;
- renkant šlapimą, indą reikia laikyti vėsiai, ypač vasarą, geriausiai 2–8 °C temperatūroje, apsaugotą nuo tiesioginių saulės spindulių;
- jeigu kuri nors šlapimo porcija išsiliejo, ar kitaip buvo prarasta, procedūrą reikėtų atlikti iš pradžių.

KAIP SURINKTI IŠMATAS

Bent 24 val. prieš tyrimą nepatartina naudoti klizmų, rektalinių žvakučių, laisvinamųjų preparatų.

Išmatų surinkimas naujagimiams ir kūdikiams naudojantiems sauskelnes

- jeigu kūdikis viduriuoja, į sauskelnes įtiesiama nepralaidžios medžiagos, kad turinys nesusigertų į sauskelnes;
- išmatos paimamos su talpyklos semtuvėliu iš kelių vietų, (apie 2 g - riešuto dydžio, jeigu skystos - 5ml) ir įdedamos į išmatų indelį (nusipirkti vaistinėje);
- išmatos imamos toje vietoje, kur gausu gleivių, kraujo ar kitų priemaišų.

Išmatų surinkimas vyresniems vaikams

- ant tualetinio puoduko ar klozeto užtiesiama švari polietileno plėvelė taip, kad vaikas galėtų netrukdomai pasituštinti. Tokiu būdu galima laisvai nuo plėvelės paimti ėminį. Jeigu tyrimui skirta medžiaga įkrenta į klozetą, ėminio paėmimo procedūrą kartoti iš naujo;
- ėminio surinkimui galima naudoti basoną. Pasituštinus išmatos imamos iš kelių skirtingų vietų, ypač jeigu yra gleivių, kraujo, kitų neįprastų išskyrų. Tyrimui reikia paimti apie 2 g kietų, ar 5ml skystų išmatų;
- sandariai uždarytas indelis, ant jo užrašius tiriamojo vardą, pavardę pristatomas tyrėjams kaip galima greičiau.

SVARBU: norint nustatyti pirmuonių vegetatyvines formas, *Clostridium difficile* GDH ir toksinus, išmatas tyrėjams reikia pristatyti nedelsiant. Kitiems išmatų tyrimams - ne vėliau kaip per 8 val. po pasituštinimo (laikant ėminį kambario temperatūroje).

KAIP PAIMTI NUOGRANDAS SPALINIŲ KIAUŠINĖLIAMS

Ėminys (lipnios plėvelės mikropreparatas nuo išangės) spalinių (*Enterobius vermicularis*) kiaušinėliams nustatyti imamas po nakties miego. Ėminius vaikams ima tėvai ar globėjai.

- ėminiui surinkti turi būti naudojama tik skaidri, lipni plėvelė;
- po nakties miego nesituštinama ir nesiprausama;
- skaidri plėvelė lipnia puse prispaudžiama prie išangės;
- plėvelė nuo išangės nuimama ir lipnia puse prispaudžiama prie objektinio stiklelio (dėl stiklelio kreiptis į Mokamų laboratorinių tyrimų kabinetą C003);
- procedūrą rekomenduojama kartoti 3 rytus paeiliui – tai padidina tikimybę nustatyti helmintozę;
- objektinio stiklelio šlifuojuose dalyje užrašomi: paciento vardas, pavardė, nurodoma ėminio paėmimo data;
- ėminys pristatomas į laboratoriją per 8 val. laikant ir gabenant 18–25 °C temperatūroje.